

DEBATT

Sykehusene blir trangere og personalet må løpe stadig fortere. Dette er planlagt.

TEKST: BJØRGULF CLAUSSEN

Professor i samfunnsmedisin,
Universitetet i Oslo

Aftenposten hadde den 17. mars en grundig artikkel om det nye sykehuset i Østfold.

Da det ble åpnet i 2015, lovet helseminister Bent Høie at det ikke lenger skulle være pasienter i korridorene. Det siste året har 3800 pasienter ligget der, forteller Aftenposten.

I intervjuet med Bent Høie gir han inntrykk av at den ne kapasitetsmangelen ikke var med i planene for det nye sykehuset, men der tar han feil.

Det samme har nemlig skjedd ved nybygging av alle sykehus de siste årene.

Bygge mindre enn planlagt

Best dokumentert er planleggingsprosessen ved Universitetssykehuset i Akershus fra 2004 til 2008.

Overlege Eli Berg hadde en stilling som tillot henne å snakke med mange ansatte, hun fulgte prosessen i flere år og skrev en bemerkelsesverdig bok om den, På helsa løs. Økonomifokuset i norske sykehus, Emilia forlag 2012.

Sykehusarkitektene fikk i oppdrag å bygge et mindre sykehus enn det som opprinnelig var planlagt. Ikke bare skulle det ha færre senger, det skulle også være mer effektivt i drift.

Alle samtaler mellom personalet og pasientene skulle foregå på pasientrommene, både på ensengs- og tosengsrom.

Bare avdelingssykepleiere skulle ha eget kontor. Legene ble henvist til kontorlandskap. Der var få møterom, og de måtte forhåndsbestilles.

Det tradisjonelle vaktmøtet for pleiepersonalet og morgenmøtet for legene skulle avskaffes. Alt samarbeid mellom personalet skulle skje ved å diktere notater i pasientjournalen.

Gangene var ikke planlagt med tanke på å skulle kunne huse korridorpasienter.

Det viste seg straks at disse planene ikke lot seg sette fullt ut i livet. Romdisponeringen måtte modifiseres noe.

Dette er planlagt

Etter artikkelen i Aftenposten å dømme er Sentralsykehuset i Østfold bygd over samme lest. Mye problemer og mange korridorpasienter har de til felles.

Alt dette er planlagt. Det viser for det første at antallet sykehussenger er redusert fra 16.000 i 1990 til 11.500 i 2015, eller justert for folkeveksten fra 3,3 sengeplasser pr. 1000 innbyggere i 1996 til 2,2 i 2016, en 30 prosent reduksjon på 20 år.

Helseministeren begrunner dette med mer dagsykehus og mer kommunal pleie og omsorg. Det viser seg altså å være helt urealistisk. Resultatet er flere korridorpasienter og flere såkalte svingdørspasienter.

Det vesle vi har av sammenlignbare tall for statens utgifter til sykehusdrift peker i samme retning. Legeforeningens statistikkseksjon har vist at de var høyest i 2003 og siden gikk nedover.

Regnskapene for helseutgifter forandres stadig, men for 2011 finnes sammenlignbare tall for de nordiske landene. Da var utgiftene til helse i snver betydning av ordet 6,2 prosent av brutto nasjonalprodukt i Fastlands-Norge, mens samme tall var 9,2 prosent i Sverige og 8,7 prosent i Danmark.

Sykehusene blir trangere

Den offentlige helsestatistikken er viktig, men påfallende dårlig. De beste tallene viser likevel det Aftenpostens rapportasje forteller, at sykehusene blir trangere og personalet må løpe stadig fortere.

Begge de to siste regjeringene har gått planmessig inn for en slik helsepolitikk.